

פרשת מטות
גיליון 105 התשע"ז
שבת שלום
ומבורך!

אשכול יוסף

חידושים בפלאים ועונג שבת בפרשת השבוע
מאת הצב"י רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א מחה"ס "כרם יוסף"
ראש ישיבת הנותנידים "אור התורה" ליומני דפגרא לצעירים מצטיינים ירושלים ת"ו

בברכת רבותינו הגאונים ראשי הישיבות, ר"י "פורת יוסף" הגאון רבי נחמה צדקה שליט"א הגאון רבי TIT כהן שליט"א ר"י "חברון"

למה מכוה שקיבלו ישראל את התורה ואוהבים להשי"ת נתקעה שנאה בלב האומות כנגד ישראל, זו תורה וזו שכרה?

רב חסדא ורבה בנו של רב הונא דרשו יחד: "הר סיני" הר שירדה שנאה לאומות העולם עליו לפי שלא קבלו בו תורה, כלומר שבאותה שעה נכנס בלב האומות שנאה כנגד ישראל. וכדאמר רבי יוסי ברבי חנינא חמשה שמות יש לו: "מדבר צין" שנצטוו ישראל עליו, "מדבר קדש" שנתקדשו ישראל עליו, "מדבר קדמות" שנתנה קדומה עליו, "מדבר פארן" שפרו ורבו עליה ישראל, "מדבר סיני" שירדה שנאה לאומות העולם עליו, ומה שמו "חורב" שמו, [שבת פט].

"אם תמצאו את דודי מה תגידו לו, כי חולת אהבה אני", אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע כל חלאים שאומות העולם מביאין עלי בשביל שאני אוהבת אותך, [מד"ר שה"ש פ"ב].

"אמר משה רבון העולמים אם היינו ערלים או עובדי עבודת כוכבים או כופרי מצוות לא היו שונאין אותנו ואינן רודפין אחרינו אלא בשביל תורה ומצוות שנתת לנו הלכך הנקמה שלך לתת נקמת ה' במדין", [מדרש רבה ותנחומא מטות כ"ב, ועיין עוד רש"י סוף פ"א דאיכה].

"ומפני שיחד אותנו הבורא במצותיו ובחוקותיו, והתבארה מעלתנו על זולתנו בכללותו ובמשפטי, שנא' (דברים ד' ח') 'ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים', קנאונו עובדי ע"ז כולם על דתנו קנאה גדולה, וילחצו מלכיהם בשבילה לערער עלינו שטנה ואיבה, ורצונם להלחם בה' ולעשות מריבה עמו, ואלהים הוא ומי ירב לו?! ואין לך זמן מאז שנתנה לנו תורה זו עד זמננו זה, שכל מלך עובד ע"ז גובר או מכריח או מתגבר או אונס, שאין תחילת כוונתו ודעתו לסתור תורתנו ולהפך דתנו באונס בנצחון ובחרב, כמו עמלק, סיסרא, סנחריב, נבוכדנצר, טיטוס, אדרינוס והרבה כיוצא בהם - זהו הדרך האחד משני הדרכים שהתכוונו בו לנצח החפץ האלהי. אבל הדרך השניה - הם המיוחדים משאר המלכויות והחכמים מיתר הלשונות, כמו האדומים, הפרסיים והיוונים, שגם הם שמו כוונתם לסתור דתנו ולהפר תורתנו בטענות שטוענים אליה ובקשיות שמחברים, ומגמתם בכל זה להפר התורה ולמחות עקבותיה בחבוריהם, כמו שהתכוונו האנסים במלחמותיהם. וזה וזה לא יצלח, שהקב"ה בישר אותנו על ידי ישעיהו, שכל אנס או נצחן שיתכוון לסתור תורתנו ולבטל דתנו בכלי זיין ישבר הבורא כלי מלחמתו ולא יצליחו, שעצתו לא תשלם לעולם. וכמו כן כל טוען שיתכוון לבטל מה שבידינו, יצא מחויב מן הדין בטענתו ויבטל אותה ולא תתקיים, כמו שנא': "כל כלי יוצר עליך לא יצלח וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעי זאת נחלת עבדי ה' וצדקתם מאתי נאם ה'". וכל אלו עלה בדעתם שבנין זה אינו נוח ליהרס, ואף על פי כן עשו אחוה להרוס יסודות הדת שהוטבעו במעבה נאמן, והם בכל זה מוסיפים יגיעה ועצב והבניין יעמד על חזקתו, והאמת תהתל בהם ותשחק, שהקב"ה שהוא האמת יושב ומהתל ושוחק בהם על שהם מתכוונים בחלישות שכלם כונה שאין לה תכלית. ועל ענין זה אמר דוד ע"ה ברוח הקודש "נתקה את מוסרותימו ונשליכה ממנו עבותימו יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו", [רבינו הרמב"ם באיגרת לבני תימן].

ואפשר שדברים אלו טמונים גם בדרשת חז"ל במסכת מגילה (ו.) קסרי וירושלים, אם יאמר לך אדם חרבו שתיהן, אל תאמן. ישבו שתיהן, אל תאמן. חרבה קסרי וישבה ירושלים, חרבה ירושלים וישבה קסרי, תאמן. שנא' (יחזקאל כ"ו) "אמלאה החרבה" אם מליאה זו, חרבה זו. אם מליאה זו חרבה זו, רב נחמן בר יצחק דרש זאת מהכתוב בבראשית (פרק כ"ה) "ולאום מלאום יאמץ", והן הן הדברים שאי אפשר שירושלים וקסרי יהיו באותו מעמד, כי אז יבואו להתחבר האחד עם השני וילמדו ישראל ממעשי קסרי, לכן חקק השי"ת בעולמו שאם זו מלאה זו חריבה.

והנה מרגלא בפי העולם שבעת שישראל מתקברים לבין הגויים, אחר כך רודפים הגויים את ישראל, לא כן בשעה שאנו יותר מובדלים ורחוקים מהגויים וממעשיהם, יש לנו השקט ובבטח, והגויים לא רודפים את ישראל. ושמעתי שכך היה בתקופה שקודם השואה, שהיהודים היו מקורבים מאד אצל המלכויות והשלטונות, וממלאים תפקידים בכירים ביותר בכל הארצות ההם, ומפני כך חלקם היו ממש נוהגים כמנהגיהם ומעשיהם.

וכדברים האלה ביאר רבינו הבית הלוי (שמות פ"א) שבזמן ישיבת ישראל במצרים גרם הקב"ה שירדפו את ישראל, ונהיה משקוצים בעיניהם, לא בתורת עונש, אלא כדי שנהיה מרחוקים מהם ולא נלמד ממעשיהם, וסיים: "וזהו מה שאנו רואין בחוש אשר בגלות הארוך הזה במדינת הגר ומדינת ראמיניע אשר בכל יום מתרבת השנאה ונתוספת יותר משלפניו, אשר לפי דרך השכל והטבע צריך להיות השנאה הולכת ומתמעטת תמיד כדרך כל דבר שבתחילה היא בתוקפה ואחר כך הולכת ודלה כן הגלות בהתחלתו היה צריך להיות השנאה יותר גדולה מאחר כך. והסיבה האמיתית לזה הוא כמו שנתבאר, דכל מה שישראל ממעטים בהבדלים שנתנה להם התורה"ק על ידי קיום התורה והמצוות הקב"ה מוסיף שנאה בליבם לפי ערך תכלית המבוקש כדי שיישארו ישראל מובדלים".

שוב מצאתי שכיסוד זה כתב הר"ן בדרשותיו (הדרוש השביעי) בביאור מאמר חז"ל (מדרש רבה איכה ב' י"ג) "מה אשוה לך ואנחמך", לכשאשוה לך אנחמך. ופירש שכל הקטטות שבינינו והאומות הם מסיבת חילוף האמונה, כמו שאמרו "הר סיני" שירדה שנאה לאומות העולם עלינו, ובמדרש שכל חלאים שהאומות העולם מביאים עלינו אינם אלא בשביל שישראל אוהבים את השי"ת, מפני שהבדילנו השי"ת מכל האומות שלא נתחתן בהם ושלא לאכול המאכלות האסורות, והריחוק וההבדל מביא לידי כך. ולפיכך אמרו "לכשאשוה לך אנחמך", שבשעה שכל האומות יהיו באמונה אחת עם הקב"ה, אז אנחמך, אז תהיה הנחמה שלמה, שאין אחריה דאגת מלחמה ושנאת האומות עלינו, והוא שסיים המדרש שיגיע יום זה בזמן משיחנו שאז יתקיים (ישעיה ב' יז) "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא", וכן מבואר בשו"ת הרשב"א החדשות (סימן שס"ח).

לאור דברים אלה נראה לומר יישוב נוסף לקושיית העולם על בעל ההגדה "אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו" איזו תועלת יש בקירבת הר סיני אילו לא היינו מקבלים תורה, כי מעתה יש לומר שעיקר השנאה שנתקעה בלב האומות נגד ישראל, היה זה משעה שראו שהקב"ה קרבנו וחפץ בנו ליתן דוקא לנו התורה, וגם מכוח שישראל הראו אהבתן לה' במעמד הר סיני באומרם נעשה ונשמע, מה שלא עשו אומות העולם, וכמו שאמרו במדרש "אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה רבש"ע כל חולאים שאומות העולם מביאין עלי בשביל שאני אוהבת אותך", וממילא אף אם לבסוף לא היינו מקבלים את התורה, עדיין היתה נתקעת שנאה בלב האומות כנגדנו, ועל זה אנו נותנים שיר ושבח והודאה, שאילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה, דיינו! שעל ידי אהבתנו להשי"ת ואהבתו לנו ירדה שנאה בלב האומות כנגדנו, ונהיה מובדלים ומרוחקים מהם וממעשיהם הרעים, ונהיה כחטיבה אחת לעשות רצון אבינו שבשמים.

נראה לבאר דאדרבה, כיון שישראל קיבלו את התורה ואוהבין להשי"ת, שכך הוא שנתקעה שנאה בלב האומות כנגדן, שעל ידי זה לא יבואו ישראל להתבולל בין הגויים וללמוד ממעשיהם הרעים, אלא מכח שנאת האומות יתרחקו מן הגויים ויהיו ישראל שלמים במעשיהם ובאהבתם להשי"ת, שהרי דרך ברייתו של האדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחרי אנשי מדינתו וקרוביו כמו שכתב הרמב"ם בהלכות דעות, ולכך כיון שירדה שנאה בלב האומות נגד ישראל, ממילא יתרחקו זה מזה ולא יבואו ישראל ללמוד ממעשה הגויים, וזו תועלת גדולה שהאויב ידוע כשונא מאשר נחשב לאוהב ואין יודעים להיזהר ממנו ויכולים ליפול בפח מוקשיו.

וכבר ידעת שבשעה שנצטוו ישראל לכבוש את ארץ ישראל נצטוו לגרש את הגויים מאר"י (במדבר ל"ג ו"ב והלאה) כדי שלא ידורו יחדיו ויבואו ללמוד ממעשיהם, וכן מפורש בפסוק (שמות כ"ב ל"ג) "לא ישבו בארצך פן יחטיאו אותך לי".

והרי מטעם זה אסור לצאת מארץ ישראל לחוץ לארץ, כי חו"ל היא עיקר ישיבת האומות ואין בה תורה ויראת שמים כמו בארץ ישראל, והבאים בשעריה עלולים ללמוד ממעשה הגויים, וכמו שכתב המאירי בכתובות (קיא.): "לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפילו בעיר שרובה גויים ולא ידור בחו"ל, שחו"ל דירת קבע לגויים ולעובדי אלילים ואי אפשר שלא ללמוד מדרכיהם, וכשם שאסור לצאת מאר"י לחוצה לארץ כך אסור לצאת מבבל לשאר ארצות שכל מקום שחכמה ויראת חטא מצוין שם דינו כארץ ישראל וכמו שאמרו כל הדר בבבל כאילו דר בארץ ישראל שכל מה שאמרו לא אמרו אלא מפני שסתם חו"ל אין חכמה ויראת חטא מצוין בה לישראל לרוב הצרות ועול הגלויות שסובלים שם, וסתם אר"י חכמה ויראת חטא מצוין בה עד שמתוכם משיגים כבוד בוראם וזוכים להנות מזיו השכינה".

בשורה משמחת לצומדי הדף היומי

לרגל לימוד מסכת מגילה בדף היומי בימים אלו הננו לכשרכם כי

נותרה כמות מצומצמת של הספר "כרם יוסף" עמ"ס "מגילה"

הספר היחיד שמקיף את כל מסכת מגילה דף דף, פנינים יקרים קושיות ומאות תירוצים, קרוב ל-1000 עמודים!

להשיג בחנויות: "ספר הספרים" או "יפה נוף" צומת בר אילן "הפצת ספרי קודש" רח' דוד 1 שוק הבוכרים "אור החיים סנטר" מאה שערים

כל חמודם זוכה! / לבירורים ונקודות מכירה נוספות: 054-84-60007 / 02-5373570 / כל חמודם זוכה!

ישיבת המתמידים לצעירים מצטיינים
בבמה"ד "צופיוף" שכונת הבוכרים

מועדי הזמנים במשמרה החדשה
מגיל בר מוצה! ולבני הישיבות הקטנות
בימי שישי ושב"ק - לומדים גמרא וכתענ"ד
משעה 1:30 ועד 3:15

המלגה 10 נ"ח למשמרה!

חלוקת מלגות ככל עש"ק מברכין
הגרלות על פרסים יקרי ערך לצומדי הגיליון

מערכת "אשכול יוסף" שעי"מכון

"כרם יוסף" ומוסדות "אור התורה"

keremyosef@okmail.co.il

פקס: 153-2-5373570

ניתן לקבל בכל שבוע את העלון

ישירות למייל, שלח בקשה למייל המערכת

המאושר ע"י גדולי ישראל שליט"א

© השירות ללא תשלום לזינוי הרבים ©

עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר

גיליון "אשכול יוסף" יו"ל לזינוי אלפים
על ידי האחים היקרים והחשובים

נור גדעון ניסים ונור אהרן ניסים הי"ו
לברכה והצלחה להם ולכל בני ביתם

מוקדש לעילוי נשמות הוריהם היקרים

סאלם אליה בן מסעודה ז"ל

ונוריה בת גורג'יה ע"ה

ת.נ.צ.ב.ה.